

T160953

ศรัชัย เต็งรัตนล้อม : ซิ่ง 6 สาย ค้ำบลทุ่งกว่าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

THE STUDY OF SEUNG HOK SAI (SIX STRINGED LUTE) OF THUNGKWOW
SUB-DISTRICT, MUANG PAN DISTRICT, LAMPANG PROVINCE อาจารย์
ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำคม พรประสิทธิ์, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์
พิชิต ชัยเสรี, 172 หน้า. ISBN 974-17-5905-3

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาบทบาทของซิ่ง 6 สาย ในบริบทสังคมชุมชน ศึกษา
ภูมิปัญญาการผลิตซิ่ง 6 สาย และศึกษาระเบียบวิธีการบรรเลงซิ่ง 6 สาย ซึ่งมีขอบเขตการศึกษาเฉพาะพื้นที่
ค้ำบลทุ่งกว่าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ประกอบด้วยหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านด้า หมู่บ้าน
ทุ่งช่วง หมู่บ้านทุ่งแท่น หมู่บ้านจ้ง หมู่บ้านทุ่งกว่าว หมู่บ้านทุ่งปง หมู่บ้านปลายนา หมู่บ้านทุ่งจี้
หมู่บ้านเฮี้ย หมู่บ้านหัวทุ่ง หมู่บ้านป่าเวียง หมู่บ้านแพะใหม่ และหมู่บ้านหลวง ดำเนินการวิจัยโดย
ใช้วิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ การสังเกตทั่วไปและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การบันทึกภาพและ
การบันทึกเสียง ผลการวิจัยมีดังนี้

ซิ่ง 6 สาย ค้ำบลทุ่งกว่าวในปัจจุบัน มีผู้บรรเลงและผลิตเป็นผู้อาวุโส เหลืออยู่เพียงคนเดียวคือ
ครูเหนียม ลือหาร อยู่บ้านเลขที่ 30 หมู่ 1 บ้านด้า ค้ำบลทุ่งกว่าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง
ในอนาคต ซิ่ง 6 สาย อาจจะต้องสูญสิ้นไปจากสังคมของชุมชน เนื่องจากคนในชุมชนและคนรุ่นใหม่
ไม่สนใจที่จะสืบสานและสืบทอดองค์ความรู้ แม้ว่าซิ่ง 6 สาย จะอยู่คู่กับกิจกรรมของชุมชน ตั้งแต่ยุค
เดินเท้า-ล่องแพ ยุคสร้างทาง-สร้างฝายสู่หมู่บ้าน และยุคทางโยธา-ทางหลวง โดยเฉพาะด้านภูมิปัญญา
การผลิตซิ่ง 6 สาย พบว่าเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกรักถิ่นเกิดของชาวบ้านอย่างแท้จริง
โดยสร้างสรรค์ขึ้นมาเป็นระยเวลานานนับร้อย ๆ ปี มีพัฒนาการการผลิตมาเป็นลำดับ จากที่ใช้เครื่องมือ
ที่ทำได้ง่ายในชุมชนมาผลิตจนกระทั่งมีเครื่องมือ ประเภทไฟฟ้าเข้ามาใช้ร่วม เพื่อให้การผลิตเกิด
ความรวดเร็วและประณีต ส่วนด้านระเบียบวิธีการบรรเลงซิ่ง 6 สายนั้น พบว่ามีท่าเฉพาะในการบรรเลง
ทั้ง 5 ท่า คือ ท่าคู่เข้า ท่าขัดสมาธิ ท่าห้อยเคาะ ท่าเหยียดแข้ง และทำยืน มีรูปแบบการจัดวง 3 รูปแบบคือ
รูปแบบวงสะล้อซอซึงที่ไม่ประสมเครื่องประกอบจังหวะ รูปแบบวงซอ และรูปแบบวงสะล้อซอซึง
ที่ประสมเครื่องประกอบจังหวะ การเทียบเสียงซิ่ง 6 สาย เทียบเป็นเสียง ซอล-โด-ซอล มีหน้าที่เป็น
ประธานของวงเนื่องจากมีเสียงทุ้มนุ่มนวลดังกังวาน การบรรเลงใช้ไม้ดีด 2 ประเภท คือไม้ดีดที่ทำมาจาก
เขาคาย และไม้ดีดที่ทำมาจากพลาสติก แนวการบรรเลงของซิ่ง 6 สาย อยู่ในอัตราจังหวะ 2 ชั้น เป็นต้น
เสียงในการขึ้นเพลง เมื่อจบการบรรเลงก็จะมีการทอดลง ซิ่ง 6 สาย จึงเป็นภูมิปัญญาที่มีลักษณะเฉพาะ
ของคนในชุมชนค้ำบลทุ่งกว่าว

4586808635 : MAJOR THAI MUSIC

KEYWORD : SEUNG HOK SAI

SORNCHAI TENGRATLOM : THE STUDY OF SEUNG HOK SAI (SIX STRINGED LUTE) OF THUNGKOW SUB-DISTRICT, MUANG PAN DISTRICT, LAMPANG PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. KUMKOM PORNPRASIT, THESIS CO-ADVISOR : ASSOC.PROF. PICHIT CHAISAREE, 172 pp. ISBN 974-17-5905-3

This study aims to examine the role of seung hok sai (six-string lute) in two dimensions: musicological and cultural aspects. With musicological approach, the study focuses on musical practices and repertoire: how to produce the sound of seung and how to play compositions on the instrument. The locale of the study is located in Thungkwow sub-district, Muang Pan district, Lampang Province. Thungkwow sub-district is composed of 13 villages : Tham village, Thungkwow village, Thung Tan village, Jong village, jong village, Thung Kwong village, Thung-Pong village, Plai-na village, Thung-Ji village, Hear village, Hua village, Pa-Wiang village, Pae-Mai village, Luang village. Data was collected by formal and informal interview, observation, document research, photographing, and sound recording.

The study finds that there is only one living sueng master left at present. Khruu Neam Leu-han, the only seung master, now resides at 30 Moo 1, Ban Tham, Sub-district Thungkwow, Muang Pan district, Lampang province. It can be predicted that in the future the six-strings seung will be extinct due to the new generation's loss of appreciation and interest in promoting the seung knowledge and old tradition. The six-string seung has been with the community for generations from the age of "on-foot and rafting", the age of "road and dam construction to the village" to the age of "high way and super-highway". The instrument is indigenous to the local wisdom of the community in Thungkwow sub-district. It was invented by the locals many hundred years ago. The instrument was developed and improved according to the development of technology which was found within introduced to the community. Simple tools which were easily found in the community constitutes the first part of the seung history. Electric power was adopted in the process of making the instruments to help make instruments more effectively.

Regarding performance aspects, there are five positions of holding the seung and seating positions: cubic-angle (left leg pulled up and another leg on the floor with angle position), cross leg, two-leg on the floor supporting the body, right leg pulled up and the left leg stretched towards the front, standing positions. There are three kinds of ensembles: seung ensemble without percussion instrument, wong sau, and wong salo and sau and seung with percussion instruments. The tuning of the instrument uses Sol-Do-Sol. The instrument is the principal of the ensemble because of its mellow sound quality. The plectrum used for seung are made of plastic and buffalo horn. The tempo for seung repertoire is usually in moderate tempo. Players usually slow down the tempo to end his performance. As presented above seung is proudly held as wisdom of the community.